

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора

Лебези Юлії Олександрівни на дисертацію

Шнурко Яни Вікторівни «Адміністративно-правове регулювання взаємодії

Національної поліції України з медіа (засобами масової інформації)»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю

081 «Право»

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Протягом тривалого часу медіа виконували і продовжують виконувати роль провідника між суспільством та правоохоронними органами. Взаємодія поліції з медіа також має складну історію становлення, причому характер такої діяльності не можна вважати сталим. Більш прийнятною для характеристики вказаних взаємин є їхня мінливість, обумовлена динамікою процесу взаємодії від узгоджених дій та звітної діяльності – до організації спільних заходів. Важливо відмітити, що поліція та медіа функціонують в одному соціальному середовищі, адже мають однаково служити суспільним інтересам, виконуючи при цьому різні завдання. У наведеному аспекті важливого значення набуває визначення засад такої взаємодії та аналіз її трансформації в особливий період (під час дії воєнного стану, дії карантинних обмежень, в період виборчого процесу тощо).

Сьогодні можна спостерігати брак ґрунтовних наукових праць з окресленої проблематики. Відсутність наукової підтримки триваючих змін негативно позначається не лише на теоретико-правових питаннях, а й створює реальні загрози для публічної безпеки України. Існування прогалин в дослідженні зазначених проблем призводять до безсистемного, дезорганізуючого впливу не тільки на систему правоохоронних органів, а й на окремі її складові до яких слід віднести Національну поліцію України. Позитивно оцінюючи низку організаційних моментів, не можна не зважати на численні прорахунки у практичній реалізації взаємодії поліції з медіа в Україні. З огляду на викладене актуальність і своєчасність теми дисертаційного дослідження Я.В. Шнурко не викликає заперечень.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків,

рекомендацій, сформульованих у дисертації обумовлений, насамперед, раціональною, логічною та послідовною структурою дисертаційного дослідження Я.В. Шнурко. Задачі дослідження належно кореспондуються із науковою новизною, висновками та науковими узагальненнями по роботі. Дисертаційне дослідження складається зі вступу, трьох розділів, які об'єднують вісім підрозділів, висновків, додатків та списку використаних джерел.

Мета дослідження полягає у здійсненні комплексного аналізу теоретико-правових і організаційних засад сутності та особливостей адміністративно-правового регулювання взаємодії Національної поліції з медіа (засобами масової інформації), а також теоретичному обґрунтуванні й розробці перспектив його вдосконалення. Здобувачкою наукового ступеня опрацьовано вагомий масив джерел, серед яких зарубіжні документи і публікації, наукові видання та нормативно-правові акти. Достовірність і теоретична наповненість дослідження забезпечуються також посиланнями дисертантки на авторитетні джерела, комплексні наукові дослідження щодо врегулювання відносин пов'язаних із реалізацією права на інформацію, широке використання національного інформаційного законодавства.

Авторкою звернута увага на те, що розв'язання проблематики дослідження, започатковано у роботах Б.В. Семерея «Адміністративно-правові засади реалізації принципу відкритості та прозорості у діяльності Національної поліції України» (Київ, 2017), О.В. Поклад «Громадський контроль за діяльністю поліції» (Запоріжжя, 2018), В.Г. Залужного «Оцінювання службової діяльності поліцейського в Україні: теорія, правове регулювання, практика» (Одеса, 2019) та І.В. Прянішнікової «Адміністративно-правові засади взаємодії засобів масової інформації з органами Національної поліції під час запровадження правового режиму воєнного стану» (Київ, 2022). Водночас, попри певну розробленість проблем присвячених окремим аспектам забезпечення відкритості у діяльності Національної поліції та взаємодії із засобами масової інформації в особливий період, системного аналізу взаємодії поліції з медіа в сучасних умовах не проводилось, чим і обумовлено

актуальність обраної теми дослідження. Важливо відмітити, що Я.В. Шнурко на сторінках власного дослідження сміливо дискутує з фахівцями у даній царині, аргументуючи підтримку тих чи інших наукових позицій. Здобувачка не уникає обґрунтування власної позиції щодо удосконалення адміністративно-правового регулювання взаємодії Національної поліції з медіа.

Таким чином, можна стверджувати, що дисертаційна робота Я.В. Шнурко має завершену і логічну побудову, виконана грамотно і написана науковою, водночас простою для сприйняття мовою. Це і дозволило належним чином вирішити поставлені здобувачкою проблемні питання та сформулювати слушні й доцільні для теорії адміністративного права та практики взаємодії органів Національної поліції з інституціями громадянського суспільства пропозиції.

Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій. Робота Я.В. Шнурко стала одним із перших у вітчизняній науці адміністративного права комплексних досліджень особливостей адміністративно-правового регулювання взаємодії Національної поліції з медіа. В результаті підготовленого дослідження здобувачкою сформульовано низку нових теоретичних положень, обґрунтовано висновки, рекомендації та пропозиції щодо вдосконалення законодавства України.

Зміст дисертаційного дослідження Я.В. Шнурко дозволяє стверджувати, що авторка обґрунтувала низку концептуальних положень, які відрізняються науковою новизною. Зокрема, в межах дисертаційного дослідження розглянуто взаємодією поліції з медіа як здійснювану на основі спеціальних засад системну узгоджену діяльність, що реалізується у певних формах завдяки використанню комплексу методів та спрямовану на досягнення потрібної мети – об'єктивного інформування населення про діяльність поліції, втілення принципу транспарентності у роботі поліції та реалізації громадського контролю (підрозділ 1.3).

Цікавим видається аналіз складових компетенції підрозділів комунікації Національної поліції України, а саме: 1) координація заходів підрозділів поліції щодо реалізації інформаційної політики; 2) впровадження транспарентності у

діяльності територіальних органів (підрозділів) поліції; 3) інформування громадськості через медіа про діяльність поліції; 4) забезпечення функціонування офіційних веб-ресурсів поліції; 5) проведення моніторингу та аналізу інформації, яка викладена в медіа та мережі Інтернет про діяльність поліції; 6) організація нормативно-правового забезпечення органів та підрозділів поліції згідно з напрямками діяльності підрозділів комунікації (підрозділ 2.1).

Перспективна модель взаємодії поліції з медіа «Прозора поліція», запропонована здобувачкою, також викликає науковий інтерес. Заслуговує на увагу акцент здобувачки на системних прорахунках та необхідності проведення багаторівневої трансформації взаємодії поліції з медіа за прикладом розвинутих європейських держав. Вдосконалено уявлення про принцип транспарентності в діяльності Національної поліції України як про невід’ємну засаду, згідно з якою поліція зобов’язана систематично інформувати суспільство про свою діяльність (виконуючи обов’язок), а суспільство має доступ до інформації про діяльність поліції, реалізуючи відповідне право (підрозділ 1.1).

Наведене підтверджує наукову обґрунтованість та достовірність зроблених в дисертаційному дослідженні Я.В. Шнурко теоретичних висновків та науково-практичних рекомендацій.

Практичне значення одержаних результатів. Основні результати дослідження доведені до рівня конкретних практично зорієнтованих пропозицій щодо визначення особливостей адміністративно-правового регулювання взаємодії Національної поліції з медіа. Так, сформовані здобувачкою висновки, положення та пропозиції використовуються Дніпропетровським державним університетом внутрішніх справ для розроблення наукових питань удосконалення теоретичних та прикладних аспектів взаємодії поліції з інституціями громадянського суспільства (акт впровадження у наукову діяльність від 25.01.2023). Положення і основні здобутки дисертації використовуються в освітньому процесі Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ при викладанні

навчальних дисциплін «Поліцейська діяльність» та «Адміністративне право» (акт впровадження у освітній процес від 02.02.2023).

Повнота викладення наукових положень, висновків та рекомендацій в опублікованих працях. Основні наукові положення, висновки, рекомендації та результати дослідження представлено у дисертації та анотації до неї, дев'яти наукових публікаціях, з яких п'ять – у вітчизняних фахових виданнях з юридичних наук, чотири – у тезах доповідей, виданих за результатами проведення науково-практичних заходів.

Сформульовані та винесені на захист положення, висновки, рекомендації і результати дослідження свідчать про належне оперування здобувачкою понятійно-категоріальним апаратом, демонструють засвоєння теми та повноту теоретичних узагальнень проблемних питань адміністративно-правового регулювання взаємодії Національної поліції з медіа.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Як і будь-яке дослідження, поряд із зазначеними вище позитивними моментами, робота Я.В. Шнурко, містить низку питань і спірних положень, які потребують пояснення та додаткового обґрунтування здобувачкою наукового ступеня:

1. По тексту роботи дисертантка неодноразово вказує про те, що медіа (ЗМІ) є невід'ємною складовою громадянського суспільства. При цьому авторка не наводить аргументів на користь власної позиції з приводу того, чому вона відносить засоби масової інформації до елементів громадянського суспільства і в чому полягає «невід'ємність» медіа в цьому інституті.

2. Дисертантка присвятила свою роботу особливостям взаємодії Національної поліції з медіа (засобами масової інформації). При цьому, з тексту роботи не є зрозумілим, яким видам медіа слід надати пріоритет в реалізації такої співпраці. Таким чином, позиція авторки з цього питання потребує додаткової аргументації.

3. У висновках до розділу 2 дисертації (сторінка 136) не знайшло належного відображення які саме методи взаємодії поліції з медіа слід вважати пріоритетними в організації зазначеної діяльності. Також викликає інтерес, чи є

такі методи загальними (універсальними) для всіх служб поліції, або ж вони мають місце у діяльності підрозділів комунікації Національної поліції.

4. Не було б зайвим розкриття у роботі питання відповідальності суб'єктів або безпосередніх учасників взаємодії. Серед іншого це може стосуватися порушення права на інформацію, або оприлюднення конфіденційної інформації, поширення дезінформації тощо.

5. На сторінці 167 тексту роботи авторка вказує, що: «Ефективну взаємодію неможливо досягнути за окремими показниками – це комплексне явище, яке вимагає належної уваги на кожному рівні та напрямку реалізації». В зв'язку із цим викликає інтерес, що саме включає здобувачка у зміст цього явища як комплексного за своєю суттю. Відповідно, позиція дисертантки потребує додаткової аргументації.

6. Зміст дисертаційного дослідження не дозволяє зробити висновок про доцільність і можливість запозичення досвіду конкретної держави щодо організації взаємодії поліцейських сил з медіа. Водночас, певною мірою наголошено на перевагах організації такої діяльності в Естонії та фрагментарно висвітлюються позитивні надбання окремих держав Європейського Союзу. Наводячи позитивні аспекти взаємодії поліції з медіа в окремих державах не є зрозумілим, досвід якої держави є найбільш прийнятним для імплементації Україною. Отже, запропонований авторкою підхід потребує уточнення та додаткового обґрунтування.

Водночас, наведені зауваження і пропозиції зумовлені складністю обраної Яною Вікторівною Шнурко теми дослідження, а дискусійні положення у роботі можуть слугувати приводом для дискусії в ході публічного захисту дисертації. У цілому ж перераховані недоліки не можна вважати такими, що істотно впливають на загальне позитивне враження від виконаного нею дисертаційного дослідження.

Висновок. Дисертація Я.В. Шнурко на тему «Адміністративно-правове регулювання взаємодії Національної поліції України з медіа (засобами масової інформації)», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за

спеціальністю 081 «Право», що розв'язує конкретну наукову проблему, відповідає вимогам п.п. 10, 11 Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її авторка – Яна Вікторівна Шнурко, за умови успішного публічного захисту, заслуговує, на присудження їй наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

**Офіційний опонент –
професор кафедри
цивільного, господарського
та екологічного права
Національного Технічного університету
«Дніпровська політехніка»,
доктор юридичних наук, професор**

Ю. О. Легеза